

Л. ДРОТЯНКО

**НАУКОВА І ПОБУТОВА МОВИ
У ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОПРОНИКНЕННЯ КУЛЬТУР**

Упродовж останнього десятиліття в науковому пізнанні посилюється процес «міграції» понять і термінів. Значною мірою цей феномен пояснюється глобалізацією загальноцивілізаційного розвитку. Мова як один із суттєвих проявів людського буття й основних засобів спілкування перебуває на вістрі зазначених процесів, часто відіграючи роль їхнього каталізатора. Розвиток комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій породжує нові типи штучних мов, які розширюють інформаційний і соціокультурний простори, пронизуючи всі сфери життєдіяльності соціуму. Проте поява штучних мов не знецінює природної мови, навпаки, остання часто слугує бар'єром для проникнення і в науку, і в повсякденне спілкування слів, які знижують культуру мовлення, засмічуючи його недолугими термінами. Наукова і побутова мови тісно переплітаються, співіснуючи як у повсякденному житті людей, так і в науці, збагачуючи одна одну своїми мовними засобами. Тому виникає потреба з'ясувати, в яких формах та якими шляхами взаємодіють ці мови на сучасному етапі розвитку людської цивілізації.

Відомо, що мова виконує не тільки комунікативну, а й когнітивну функцію. Це стосується як мови науки, так і побутової мови, оскільки в ній фіксуються властивості, ознаки, відношення оточуючого людей світу. Звичайно, наукова мова якісно відрізняється від побутової: у буденних уявленнях людей (а отже, й у буденній мові) не схоплюються внутрішні, суттєві зв'язки між властивостями предметів і явищ та між самими предметами. Слова побутової мови ковзають по поверхні явищ,

хоча і дають певні знання про дійсність, з якою люди стикаються упродовж життя. Зафіксовані у повсякденній мові елементи знань не претендують на достовірність, точність, однозначність тощо. Проте вони є основою для виникнення та розвитку наукових знань, які потребують відповідної спеціальної термінології. Тому зазвичай у науці говорять не про слова, а наукові терміни, і вони мають характеризуватися точністю, строгою визначеністю, однозначністю, обґрунтованістю.

© ДРОТЯНКО Любов Григорівна. Доктор філософських наук. Професор Національного авіаційного університету (Київ). 2005.

Перш ніж увійти до наукового обігу, побутова лексика повинна позбутися цілої низки асоціативних та емоційних зв'язків [1, 69]. Якщо слова буденної мови виникають стихійно, у процесі спілкування людей у різних сферах суспільного буття, і виражають чуттєво-емоційне ставлення до світу, то наукові терміни цілеспрямовано формуються вченими в галузі тієї чи іншої науки й повинні розкривати сутність досліджуваних предметів та явищ. Наприклад, слова «час», «простір», «відстань» й інші сформувалися у період, коли основною формою знання була міфологія. За їх допомогою у міфах виражалися чуттєво-емоційні переживання людьми світу, їхні уявлення про Космос, про життя та смерть, про тимчасовість і вічність тощо. Оскільки в кожній культурі по-різному розуміли ці філософські категорії, вказані слова мали різне тлумачення. Але ставши надбанням науки, вони отримали статус наукових термінів, більше того, набули математизованої форми. Зокрема, відомі зі школи закони Ньютона виражають строгі математичні (кількісні) залежності часу, простору, руху один від одного.

Аналізуючи співвідношення наукової та повсякденної мови, В. фон Гумбольдт зазначав, що одні й ті самі слова можуть вживатися в кожній із них, проте це слововживання буде різним. Наукова мова є водночас і діловою, тоді як повсякденна — природною, більш вільною. Наукове вживання слів використовується в науках, які оперують виключно логічними побудовами. До наукової та ділової мови дослідник відносив і галузь красномовства, вважаючи, що обидва мовні стилі «стосуються одного класу, оскільки кожен із них прагне, знищуючи своєрідність мовного матеріалу, використати останній лише як знак. Але у науковому вживанні мова застосовується в тій галузі, де це доречно, що й досягається усуненням суб'єктивного характеру кожного

вислову, або, скоріш, прагненням налагодити душу цілком на об'єктивний лад. Того самого принципу дотримується й спокійна та розсудлива ділова мова» [2, 321]. Отже, однією з основних ознак наукової (і ділової) мови В. фон Гумбольдт вважав об'єктивність.

Таким чином, наука, використовуючи слова повсякденної мови, вносить у їх зміст суттєві уточнення, підпорядковує вже іншим зв'язкам, ніж це було у побутовій мові. Тому новий зміст наукових термінів не має майже нічого спільного з первісним.

Проте не можна вважати, що лексика науки є винятково однозначною, оскільки в різних наукових теоріях, різних контекстах слова набувають іншого сенсу, який узгоджується зі змістом і науковою мовою відповідної галузі науки. Так, термін «функція» має різний зміст у математиці, фізиці, біології, економічній теорії, соціології, педагогіці, лінгвістиці тощо. Ця різноманітність контекстуальних зв'язків наукової термінології, однак, не заплутує справу наукового пізнання, а, навпаки, сприяє як розвитку відповідних галузей науки, так і мови, що її обслуговує, розширюючи межі її вживання. З другого боку, процес формування науки, на думку М. Фуко, приводить до того, що слово, текст стають відображенням реальності та діяльності, пов'язаної з цією реальністю, тобто перетворюються на допоміжні знаряддя [3, 105]. Отже, їхній онтологічний статус трансформується у суто гносеологічний.

Окремо слід сказати про так звані жаргони повсякденної та наукової мови. Жаргон у перекладі з французької означає мовлення певної соціальної чи професійної групи, що відрізняється від загальноновживаної мови особливим складом слів та виразів, які називають жаргонізмами. Інакше кажучи, це умовна мова, зрозуміла тільки представникам певного соціального

середовища. У слова «жаргон» є синоніми, наприклад «сленг». Жаргон — явище досить давнє. Воно притаманне багатьом (якщо не всім) культурам і, в свою чергу, поділяється на різновиди залежно від його носіїв. Розрізняють жаргони вчених із різних галузей науки, лікарів, школярів, студентів тощо [4, 14-14].

На відміну від повсякденної та наукової мов, жаргон породжується не суто мовними закономірностями, а соціальними обставинами. Але окремі його слова та вирази часто виходять за межі соціальної групи, в якій вони народилися. Звичайно, не можна говорити про те, що жаргонізми активно формують мову науки чи літературну мову, але вони побутують у суспільстві, уможливаючи дослідження відповідної соціальної групи та її культури.

Сучасній науці притаманні не стільки процеси диференціації, скільки інтеграції. Хоча кожна наука виробляє власну термінологію, інтеграційні процеси зумовлюють «міграції» термінів одних наук до сфери інших. Як уже зазначалося, наукові терміни відрізняються від слів повсякденного вжитку однозначністю. Але це не означає, що термін, який застосовується в різних науках, має одне і те саме значення. Як слушно зауважує російський лінгвіст В.Г. Степанов, «терміни, як правило, є елементами певної теорії, а їхнє значення — це їхнє місце в даній теорії» [5, 92]. Тому конкретний термін набуває того змісту, який характеризує відповідну теорію чи галузь науки. Наприклад, термін «знак» у математиці виражає кількісну характеристику об'єктів (число, інтеграл, диференціал тощо); у лінгвістиці — літеру, тире, кому, лапки і т.п.; в етиці — моральні відношення (знаки поваги, довіри і т.д.).

На перетині різних галузей знань виникають нові науки, які досліджують спільні проблеми або об'єкти. Вони отримали на-

зву міждисциплінарних і почали формуватися у ХХ столітті, досягнувши апогею в останній його чверті. Це передусім соціо- і психолінгвістика, синергетика, інформатика, теорія систем, теорія управління та інші. Характерною ознакою функціонування таких наук є значна гнучкість використовуваних ними термінів: вони ніби балансують на краях суміжних наук, роблячи доступнішими для вивчення відповідні проблеми. Не випадково такі терміни називають маргінальними. Однак вони виступають потужним чинником інтегрування наукового знання, взаємопроникнення не лише лексики, а й наукових ідей.

Яскравим прикладом маргінального терміна є «інформація». Як наукове це поняття оформилося в математиці й означало знакову оболонку знання. Пізніше термін почав активно вживатися у тих науках, де інформацію тлумачили ширше, ніж у математиці, — як повідомлення, дані, знання, на підставі яких приймається відповідне рішення. Тобто у більшості дисциплін термін «інформація» трактується як засіб пізнання. Але виникнення кібернетики — науки про управління — надало цьому терміну онтологічного статусу, оскільки інформація стала об'єктом дослідження не тільки об'єктивного світу, а й суб'єктивної реальності.

Нині поняття «інформація» органічно вживається і у природничих, і в соціогуманітарних науках. Щоправда, кожна з дисциплін вкладає в цей термін той зміст, який точніше відповідає її контексту. Згодом сформувалася нова міждисциплінарна наука — інформатика, яка створює технології роботи з інформацією. Вона дає змогу переробляти величезні масиви інформації, перекладаючи її на мову математичних символів і знаків, ґрунтуючись на тому, що інформаційні процеси підкоряються одним і тим самим закономірностям, незалежно від природи інформації (біологічної, технічної,

мовної). На цій базі розпочалися процеси інформатизації, з повсюдним упровадженням персональних комп'ютерів і комп'ютеризації суспільного життя. Сьогодні майже не залишилося галузей науки, сфер виробництва, побуту тощо, де б не застосовувався термін «інформація», набувши у побутовому обігу полісемантичності.

Іншим прикладом маргінальності наукових термінів є «дискурс». Спочатку він виник у філології для позначення органічної частини певного тексту. Проте з формуванням структуралізму, деконструкції, постмодернізму цей термін «перекочував» у філософію та інші соціогуманітарні науки. Зокрема, широковживаним стало словосполучення «дискурсивна практика», яке ввів до філософської термінології М. Фуко [6, 118]. Ним нині послуговуються також при оцінці будь-якого тексту: літературного, математичного, природничо-наукового, історичного і т.д.

Часто вживаним у різних науках став термін «архетип», введений для дослідження психології несвідомого К. Юнгом. За його вченням, архетип — це зміст колективного несвідомого, образ, який постійно повторюється в ході історичного розвитку скрізь, де виявляється повністю творча уява. Тобто це деякі загальні образи поведінки та мислення, взірці колективного несвідомого, які ще не зазнали свідомої обробки, а, отже, є безпосередньою психічною данністю. Реальний прояв архетипів у повсякденному житті — це наявність міфів, казок, таємних учень, магій тощо. Термін «архетип» із психології перейшов у філософію, літературознавство, лінгвістику, психолінгвістику, еколінгвістику, екопсихологію. Але в цих науках він вживається в іншому значенні. Наприклад, К. Хюбнер застосовував його в епістемології. Для нього «архе» означає елемент традиції, який відтворюється у мисленні та діяльності наступних поколінь (наприклад, у музиці —

це лейтмотиви). Таким чином, архетип він вже не пов'язує з несвідомим, подібно К. Юнгу, а розуміє як форму життя, що лежить в основі знань і досвіду прийдешніх поколінь [7, 77 — 78]. А тому в нього перехід від міфу до науки ґрунтується на строгому науково-теоретичному аналізі реальності й істинності міфу. В літературознавстві термін «архетип» використовують, наприклад, для аналізу творів, у яких наявні міфологічні образи.

З виникненням синергетики як міждисциплінарної науки, яка досліджує складні, відкриті, самоорганізовані системи, її терміни «точка біфуркації», «дисипативна структура», «флуктуація», «нелінійність», «нерівноважність», «ентропія», «атрактор» та інші почали широко використовуватися не тільки у природничих, а й соціогуманітарних галузях знань. Так, історики кажуть, що передреволюційна ситуація в тій чи іншій країні стає «точкою біфуркації», коли неможливо з великою точністю передбачити, яким із двох шляхів піде розвиток історії, хоча у фізиці термін «точка біфуркації» означає наявність двох рівнозначних можливостей стану фізичної системи після флуктуації (випадкового відхилення) від деякого напрямку руху (наприклад, відхилення в рівномірному розподілі частинок у газі чи рідині).

Подібних прикладів можна наводити чимало, оскільки процеси інтеграції різних галузей знання, а також науки з іншими сферами духовного життя пронизують усі складові життєдіяльності людей. Інша річ, що деякі терміни вживаються неправомірно в тій чи іншій сфері, затьмарюючи суть справи. У таких випадках важливо визначити точний зміст терміна та його відповідність контексту, в якому він вживається. Для цього необхідно залучати знання з лінгвістики, логіки та конкретної науки, що послуговується відповідною термінологією.

Особливої обережності потребує застосування термінології штучних мов, до яких належать мова математики, логіки, інформатики, комп'ютерна мова тощо. Найбільш доречним є вживання штучних мов у тих галузях науки, що здатні до формалізації й математизації: у механіці, фізиці, хімії, астрономії, геології та інших природничих науках, а також в економіці, політекономії, деяких розділах соціології (зокрема, при обробці даних соціологічних досліджень). Але надмірне застосування такої термінології у соціальних чи гуманітарних науках призводить як до викривлення відповідних теорій, так і до збіднення досліджуваного матеріалу. Наприклад, у 70-ті роки минулого століття і вітчизняні, й зарубіжні психологи намагалися оформити результати своїх досліджень у математичні формули, зокрема при визначенні типу темпераменту конкретної людини. Згодом учені самі відмовилися від надмірного використання математизованих способів дослідження психічних явищ, оскільки в таких випадках від їхньої уваги вислизали якісні характеристики психічної діяльності людини, які не вкладалися у прокрустове ложе математичних формул. Це зумовило пошук нових наукових засобів дослідження, де корелювалися кількісні та якісні особливості людської психіки.

Упродовж 80–90-х років минулого століття у зв'язку з поширенням персональних комп'ютерів дослідники з різних галузей науки надмірно захопилися процесами комп'ютеризації навіть тих сфер знання, де значною мірою представлені невербалізовані складові досліджуваної реальності, зокрема мислення. Вчені, які вивчають інтелектуальну діяльність людини, працювали над створенням штучного інтелекту за допомогою кібернетичних пристроїв та комп'ютерів (усім відома серія шахових поєдинків між 13-м чемпіоном світу з шахів Г. Каспаровим і суперкомп'ютером). Перша хвиля ей-

форії програмістів від виграної комп'ютером партії змінилася розчаруванням і більш тверезим висновком, що жоден штучний інтелект не здатен замінити, а тим паче перевершити за інтелектуальними здібностями мозок людини, оскільки сам він створюється людиною, яка постійно його вдосконалює.

Як зазначає Дж. Сьорл, комп'ютер моделює лише формальну структуру послідовності нейронних збуджень у синапсах, але не моделює той бік функціонування мозку, який саме і має значення, — його каузальні властивості, здатність продукувати інтенціональні стани [8, 389]. Жоден, навіть найпотужніший, комп'ютер не здатен відтворити у вигляді знаків штучної мови інтуїцію, ментальні образи, творче натхнення, неусвідомлювані, підсвідомі складові мисленнєвої діяльності людини. Це пов'язано з тим, що комп'ютерні програми пишуть за допомогою математичної мови, яка може описати лише кількісні характеристики діяльності людського мозку. При відтворенні ж зазначених якісних здатностей мислення людини маніпуляція формальними символами позбавлена будь-якого сенсу.

Наукова термінологія дедалі рішучіше впливає на функціонування повсякденної мови. Причини та шляхи такого проникнення термінів, вироблених наукою, можна пояснити передусім відповідним типом культури суспільства, історичним періодом його розвитку, загальним рівнем освіченості громадян, характером зв'язків між наукою та іншими сферами суспільного буття людей тощо.

Входження наукових термінів до повсякденного вжитку є яскравим свідченням того, що наука — один із соціокультурних феноменів, який перебуває у нерозривних зв'язках з усією культурою. Інша справа, що ці зв'язки можуть бути більш або менш

тісними, але вони неодмінно є. Навіть за умов середньовіччя, коли наука й учені зазнавали переслідувань клерикалів, наукові терміни так чи інакше виходили за межі власне наукового функціонування. Зокрема, ними послуговувалися священики у своїх проповідях щодо ворожості тих чи інших теорій, наприклад теорії геліоцентризму М. Коперника. Побічно це є свідченням суспільної цінності науки.

Загальновідомо, що наука виникає у відповідь на запити виробничої сфери суспільства. Тому впровадження її теорій, сформульованих за допомогою відповідних наукових термінів, у виробничу діяльність сприяє входженню цих термінів спочатку до лексики тих людей, які безпосередньо реалізують відповідні наукові розробки. Проте не лише безпосередня виробнича діяльність людей впливає на проникнення наукових термінів до повсякденної мови. Надзвичайно важливою ланкою є так зване повсякденне філософствування, тобто наші роздуми навколо смисложиттєвих проблем — таких, як час і вічність, життя, смерть і безсмертя, людина і природа тощо. Особливе емоційне напруження викликає обговорення на побутовому рівні питання про межі людського існування, а отже, про час.

Відомо, що термін «час» як науковий був вироблений ще в античній натурфілософії, а з виникненням новоєвропейської науки став основним терміном механіки та фізики й означав тривалість існування чи руху тіл, яка визначалася кількісними параметрами. У такому вигляді цей термін застосовують і сучасні науки, хоча уявлення про сутність часу та його характеристики змінилися.

А в повсякденний вжиток слово «час» повернулося в дещо трансформованому вигляді. Воно стало метафорою, яка використовується у певних лінгвістичних прийомах. Наприклад, поширеними фразами стали словосполучення «марнування часу», «розподіл

часу», «крадіжка часу», «ми виявляємося поза часом», «час не жде», «час лікує», «час минає», «час летить, біжить, повзе», «наш час скінчився», «ми просимо час зглянутися на нас», «ми обігнали час», «питання не на часі» тощо. Цими та подібними висловами насичена повсякденна практика будь-якої мови, і в таких випадках значення слова «час» не вимірюється лише кількісними параметрами, а несе глибоке, суто людське, психоемоційне навантаження, пов'язане з переживаннями, емоціями, почуттями, передчуттями. Саме в такий спосіб ми передаємо свій фізіологічний і психічний стан, своє ставлення до тих чи інших особистих і суспільних подій, навколишнього світу й самих себе.

У вживанні слова «час» яскраво виявляється єдність чуттєвого та раціонального, вербалізованого і невербалізованого у мовленнєвій діяльності.

Останнім часом особливо активно проникає до повсякденного слововжитку термінологія, пов'язана з програмним забезпеченням роботи комп'ютерів та пристроїв до них («вінчестер», «електронна плата», «біти», «байти», «мегабайти», «гігабайти», «оперативна пам'ять», «дискети», «файли», «макроси», «форматування», «діалогове вікно», «сенсорна панель», «принтер», «модем», «інтерфейс», «монітор», «Інтернет», «Web-сторінка» та багато інших). Більше того, комп'ютеризація та широке користування Інтернетом породили новий тип жаргону — комп'ютерний сленг. Майже всі користувачі комп'ютерними мережами знайомі з жаргонізмами «пентюх» (Pentium — марка мікропроцесорів фірми Intel), «зависання комп'ютера» (ситуація, яка унеможливує подальшу експлуатацію ПК), «флоп» (жаргонна назва дискет і дисководів для них), «біла збірка» (комп'ютер зібрано у США або Західній Європі), «жовта збірка» (операцію виконано в країнах Південно-Східної Азії) і т.п.

Таким чином, якщо порівнювати застосування наукових термінів у їхньому власному значенні з їх функціонуванням у побутовому обігу, то можна дійти висновку: наука вимагає чіткого встановлення місця кожного терміна в тій чи іншій теорії і тлумачить їх однозначно в кожному окремому випадку; повсякденне ж використання наукових термінів допускає неоднозначність, розмитість їх трактування, яке спирається не тільки на логічні засади мисленнєвої діяльності, а й на чуттєво-емоційні, образні складові ментальності людини. При цьому не можна говорити, що повсякденне тлумачення наукових термінів є різноманітнішим, аніж суто наукове, оскільки образність, багатство переживань та емоцій людини нерідко переключають увагу на випадкові, другорядні риси того чи іншого явища. Наукове ж пізнання фокусує увагу на найсуттєвіших властивостях досліджуваних об'єктів, а тому, на перший погляд, абстрактні наукові терміни здатні глибше проникнути у сутність цих об'єктів. Разом з тим виявлені побутовим вживанням значення деяких термінів, які різняться від наукових, нерідко призводять до того, що ці нові смисли виконують евристичну функцію. Тобто вони можуть слугувати джерелом наукових пошуків і відкриття нових явищ у природі та суспільному житті.

Зокрема, І. Пригожин та І. Стенгерс вказували на евристичні можливості побутового та філософського обігу терміна «час», про що мовилося вище. Здійснивши наукове «перевідкриття часу», під яким розуміють нове уявлення про сутність часу як наукового терміна нової галузі сучасної фізики — нерівноважної термодинаміки, вчені показали, що якщо в класичній фізиці І. Ньютона час характеризував динамічні закони Всесвіту, які відображали еквівалентність минулого і майбутнього, то фізика нерівноважних процесів, що виявляє стан більшості існуючих систем (природних і

соціальних), розглядає незворотність часу, неможливість відтворення початкових умов руху систем у майбутньому.

Дослідники пов'язують це нове розуміння часу з тим, що в світі не існує явищ, у розвитку яких немає жодних відхилень. Більше того, вони доводять, що навіть найменші випадкові відхилення від початкових параметрів здатні породити нові, до того ж непередбачувані, явища — такі, як вихори, коливальні хімічні реакції, лазерні випромінювання тощо [9, 5]. У суспільстві подібними непередбачуваними явищами можуть бути стихійні революційні збурення, війни, масова міграція населення і т.п. Тобто «перевідкриття часу», його нове тлумачення в науці відкрило шлях до встановлення не динамічних законів, які описують повторювані явища, а статистичних, імовірнісних, що ґрунтуються на врахуванні величезної кількості як основних, так і другорядних (випадкових) параметрів.

III є одним прикладом евристичності повсякденного сенсу наукових термінів є вироблені в лінгвістиці поняття «текст» і «дискурс». У цій науковій галузі вони мають чіткі визначення та межі застосування. Зокрема, традиційно «текст» визначається у лінгвістиці як послідовність знаків мови, яка утворює єдине ціле і становить предмет дослідження спеціальної науки — лінгвістики тексту. А наприкінці ХХ століття ці терміни почали вживатися у позанаукових видах інформації: в літературі, музиці, живописі, різних релігійних течіях (особливо сектантського походження), астрології, парапсихології та інших формах паранауки, об'єднавшись у новому феномені духовного життя суспільства на помезж'ї ХХ і ХХІ століть — культурі постмодерну. Вони стали соціокультурним оточенням науки і філософії. На цій підставі були сформовані такі нові терміни епохи постмодерну, як «первинні тексти», «вто-

ринні тексти», «текстові епохи» тощо, які внесли новий сенс у поняття «текст» і «дискурс». Вони не лише застосовуються в інших, ніж у лінгвістиці, контекстах, а й набувають нового змісту, що сприяє розширенню меж їхнього вжитку.

Отже, той факт, що наукові терміни знаходять своє місце у повсякденній мові, свідчить не тільки про їхню суто наукову цінність, а й важливу роль у культурі суспільства відповідної історичної епохи. З другого боку, введення наукової термінології до побутового обігу слугує підвищенню загального рівня освіченості суспільства, що є яскравим проявом поступальної ходи наукового та культурного прогресу людської цивілізації. Такі терміни, як правило, проникають у різні національні культури, перетворюючись на загальноцивілізаційні й виконуючи тим самим інтегративну функцію. А в сучасному світі супроводжують процеси глобалізації в усіх її проявах.

1. Бураго С.Б. Мелодия стиха. (Мир. Человек. Язык. Поэзия) — К.: Collegium, 1999. — 350 с.
2. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию. — М.: Прогресс, 2000. — 400 с.
3. Фуко М. Слова и вещи: Археология гуманитарных наук. — СПб: А-сэд, 1994.
4. Рабинович Е.Г. Риторика повседневности. — СПб.: Изд-во Ивана Лимбаха, 2000. — 240 с.
5. Степанов Г.В. Язык. Литература. Поэтика. — М.: Наука, 1988.
6. Фуко М. Археология знания. — К.: Ника-Центр, 1996. — 210 с.

7. Хюбнер К. Истина мифа. — М.: Республика, 1996. — 448 с.
8. Серл Дж. Мозг, сознание и программы // Аналитическая философия: Становление и развитие. — М.: Дом интеллектуальной книги, 1998. — С. 376—400.
9. Пригожин И., Стенгерс И. Время, хаос, квант: К решению парадокса времени. — М.: Прогресс, 1999. — 268 с.

Л. Дротянко

НАУКОВА І ПОБУТОВА МОВИ У ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОПРОНИКНЕННЯ КУЛЬТУР

Резюме

Аналізуються аспекти функціонування і взаємодії наукової та побутової лексики. Наголошено на тому, що введення термінів до побутового обігу сприяє підвищенню загального рівня освіченості суспільства і є яскравим проявом поступальної ходи наукового та культурного прогресу людської цивілізації. Такі терміни, як правило, проникають у тканину різних національних культур, перетворюючись на загальноцивілізаційні, тим самим виконують інтегративну функцію.

L. Drotynko

SCIENTIFIC AND EVERYDAY LANGUAGE IN THE PROCESS OF CULTURES INTEROSCULATION

Summary

The aspects of functioning and interaction of scientific and everyday vocabulary are analyzed. It's highlighted that term incorporation into everyday use contributes to general education level of the society and is a vivid example of consistency of human civilization scientific and cultural progress. Such terms usually penetrate into substance of various national cultures being transformed into common civilization ones and thus play an integrative role.